

STANOWISKO W SPRAWIE

METOD ZWALCZANIA PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ W UNII EUROPEJSKIEJ

13 września 2022

WPROWADZENIE

Przestępczość zorganizowana to poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej oraz dla bezpieczeństwa obywateli. Szeroko rozpowszechniona przestępczość podważa zaufanie społeczne i zaufanie władz oraz utrudnia codzienne życie uczciwym ludziom. Jest zagrożeniem dla rynku wewnętrznego, swobody przedsiębiorczości i wzrostu gospodarczego. Ponadto powoduje szkody finansowe dla Unii i jej państw członkowskich. Tym samym przestępczość zorganizowana poważnie zagraża zasadzie praworządności, a w konsekwencji funkcjonowaniu demokracji.

Jak wynika z najnowszego raportu Europolu: „Ocena zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością” (SOCTA)¹, ponad 70% siatek przestępczych prowadzi działalność w co najmniej trzech krajach. Ponadto wzrosła częstotliwość i dotkliwość przemocy stosowanej przez siatki przestępcze, a jednocześnie utrzymuje się brak wrażliwości na krzywdę niewinnych osób postronnych. Europol podkreśla, że przestępczość zorganizowana w UE nigdy wcześniej nie była tak dużym zagrożeniem dla obywateli i społeczeństw jak obecnie. Przestępczość zorganizowana jest zjawiskiem transgranicznym i wspólnym problemem wszystkich państw Europy.

Aby z powodzeniem zwalczać przestępczość zorganizowaną i rozbijać siatki przestępcze (w tym gangi, mafie, klany rodzinne, grupy złodziei i włamywaczy), trzeba skuteczniej współpracować, zarówno w samej UE, jak i z partnerami międzynarodowymi, a w stosownych przypadkach również z sektorem publicznym i prywatnym, stosując jednoznaczne i odważne podejście. Wspólne rozumienie zagrożenia jakim jest przestępczość zorganizowana i powiązane z nią zjawiska, jak również wspólne strategie jej przeciwdziałania mają zasadnicze znaczenie dla jej skutecznego zwalczania. W związku z tym należy zmienić decyzję ramową Rady 2008/841/WSiSW w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej, by ustalić wspólną definicję przestępczości zorganizowanej.

Sześć na dziesięć siatek przestępczych stosuje przemoc podczas swojej działalności. Przemoc głównie łączy się z handlem narkotykami; 40% siatek przestępczych zajmuje się przemytem, produkcją i sprzedażą nielegalnych substancji. Na rynek europejski trafia 60% światowej produkcji heroiny. Rynek środków odurzających zasila

wielomiliardową szarą strefę gospodarki. Niektóre państwa członkowskie, na przykład Holandia, są zarówno największymi producentami narkotyków, jak i głównymi punktami przywozu i dystrybucji narkotyków na całą Unię, jako że na terenie całej wspólnoty żyją osoby używające środków odurzających. Dlatego zwalczanie handlu narkotykami jest kwestią ponadnarodową, za którą państwa członkowskie ponoszą wspólną odpowiedzialność i która wymaga koordynacji na szczeblu UE.

Handel ludźmi, w celu wykorzystywania seksualnego, wyzysku czy pobierania narządów, stanowi trzon przestępczości zorganizowanej, a przedsiębiorcy przestępcy mogą czerpać z niego ogromne zyski. Wieloaspektowe podejście polegające na śledzeniu przepływu pieniędzy, inteligentnym gromadzeniu i udostępnianiu danych oraz stosowaniu kodeksów karnych opartych na zasadzie „zero tolerancji” musi być podstawą działań zmierzających do położenia kresu tej formy współczesnego niewolnictwa.

Uwidacznia to również poważny problem korupcji na wszystkich szczeblach społeczeństwa w Unii. W jednym z ostatnich badań oszacowano, że 60% siatek przestępczych stosuje praktyki korupcyjne². Wykorzystując korupcję, siatki przestępcze mogą zdobywać informacje o portach i lotniskach, czy też uzyskiwać do nich dostęp lub je infiltrować, a także przekraczać przejścia graniczne w celu przemykania narkotyków, broni lub osób na terenie Unii Europejskiej. Takie praktyki zagrażają nie tylko bezpieczeństwu wewnętrznemu Unii, ale także praworządności.

Swoboda przemieszczania się należy do największych osiągnięć współpracy europejskiej, ale otwarte granice są wykorzystywane przez siatki przestępcze, które prowadzą transgraniczną działalność przestępczą. Aby chronić swobodę przemieszczania się na terenie Unii, trzeba zatem sprawniej zająć się problemem transgranicznej przestępczości zorganizowanej.

¹ Europol (2021), „Ocena zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością w 2021 r.”, dostęp: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2021> <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2021>

² Parlament Europejski (2021) „Wpływ przestępczości zorganizowanej na interesy finansowe UE”, dostęp: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/697019/IPOL_STU\(2021\)697019_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/697019/IPOL_STU(2021)697019_EN.pdf).

Ponad 50% podejrzanych o działalność w siatkach przestępczych w UE to obywatele państw trzecich; większość z nich pochodzi z Bałkanów Zachodnich, krajów Europy Wschodniej i Afryki Północnej. Zatem należy usprawnić współpracę z państwami trzecimi, aby zwalczać przestępczość zorganizowaną u źródeł i zapewnić skuteczne wydalenie obywateli państw trzecich stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Unii.

Grupa EPL to jedyna siła polityczna w Parlamencie Europejskim, która może przedstawić horyzontalne i wielodyscyplinarne podejście do zwalczania przestępczości zorganizowanej oraz zapewnić bezpieczeństwo obywatelom Unii.

JEDNOZNACZNE I ODWAŻNE PODEJŚCIE DO ZWALCZANIA PRZESTĘPCZOŚCI ZORGANIZOWANEJ

ŚLEDZENIE PRZEPEŁYWU PIENIĘDZY

Podstawową motywacją niemal wszystkich form organizacji przestępczych jest osiągnięcie korzyści finansowych. Dlatego kluczowym elementem polityki zwalczania przestępczości zorganizowanej musi być zagwarantowanie nieopłacalności przestępstw. Obecnie jednak tylko około 2% dochodów z przestępczości zorganizowanej jest zamrażanych, a 1% jest konfiskowany, co pozostawia 99% zysków do dyspozycji bossów przestępczych w całej Europie³. Wynika to częściowo z ograniczonego dostępu do informacji o interesach finansowych i właścicielach faktycznych, jak również z ograniczonej transgranicznej wymiany informacji. Przestępcy wykorzystują również rozdrobnienie w stosowaniu unijnych przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy w poszczególnych państwach członkowskich. Dlatego też **organy ścigania i organy podatkowe potrzebują lepszych narzędzi operacyjnych i dochodzeniowych, by śledzić przepływy pieniędzy i szybko konfiskować zyski z nielegalnej działalności.** Zdecydowane odzyskanie środków, w tym zajęcie zapobiegawcze oraz zajęcie równowartości mienia uzyskanego na drodze przestępstwa, mogą zniechęcić zorganizowane siatki przestępcze do popełniania oszustw na szkodę Unii i jej państw członkowskich, a tym samym chronić jej interesy finansowe. Ponadto należy opracować solidny mechanizm koordynacji

działań jednostek analityki finansowej w Unii Europejskiej, by zwiększyć jednolitość unijnych przepisów i w pełni wdrażać przepisy UE o wzajemnym uznawaniu konfiskaty i zajęcia mienia pochodzącego z przestępstwa.

Niektórym rodzajom rodzinnej przestępczości zorganizowanej towarzyszą liczne wyłudzenia świadczeń socjalnych. Członkowie jednej struktury klanowej lub rodziny mogą jednocześnie być bardzo zamożni i posiadać nieruchomości, luksusowe samochody i inne dobra, a inni jej członkowie w tym samym czasie mogą pobierać świadczenia socjalne. **W dochodzeniach w takich sprawach, a także przy wykrywaniu niewyjaśnionych przypadków znacznego bogacenia się rodziny lub klanu, ciężar dowodu powinien zasadniczo spoczywać na podejrzanych.**

Śledzenie przepływu pieniędzy musi również wiązać się z namierzaniem przywódców siatek przestępczych, jak również osób czerpiących korzyści finansowe z korupcji, które umożliwiają siatkom przestępczym korzystanie ze szlaków przemytniczych do UE i w jej obrębie. **Uniemożliwienie czerpania korzyści finansowych z przestępczości powinno być priorytetem.**

Nie ulega wątpliwości, że siatki przestępcze stosują różne sposoby prania pieniędzy lub ukrywania swojej nielegalnej działalności pod przykrywką działalności legalnych podmiotów gospodarczych. Pakiet dotyczący przeciwdziałania praniu pieniędzy, zaproponowany w lipcu 2021 r., obejmuje wniosek dotyczący nowego rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (AML/CFT) oraz szóstej dyrektywy w sprawie AML/CFT, a także ustanowienie nowego Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (AMLA). W ostatnich latach reputacja Europy ucierpiała z powodu kilku głośnych skandali związanych z praniem brudnych pieniędzy. Stało się jasne, że śledzenie aktywów w celu wykrycia mienia zakupionego za „brudne” pieniądze pozostaje wyzwaniem mimo wielokrotnych zmian przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy. Nadal nie wyjaśniono, jak fundusze o niejasnym pochodzeniu mogły służyć do zakupu znacznych aktywów w całej UE. Trzeba znacznie usprawnić wskazywanie beneficjentów rzeczywistych spółek, aktywów dużej wartości i nieruchomości oraz lepiej egzekwować kontrolę legalności

³ Komisja Europejska (2020), „Odzyskiwanie i konfiskata mienia: Przestępstwa nigdy nie mogą się opłacać”, s. 2.

wykorzystywanych środków finansowych oraz należytej staranności wobec klienta. **Grupa EPL wzywa zatem do szybkiego i pełnego wdrożenia pakietu dotyczącego przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML/CFT), w tym do szybkiego przyjęcia wniosków ustawodawczych, by wyeliminować luki prawne i poprawić praktyczne funkcjonowanie ram przeciwdziałania praniu pieniędzy.**

Zorganizowane siatki przestępcze świadomie nadużywają legalnych rozwiązań administracyjnych, takich jak procedury licencyjne lub przetargowe, do rozwijania swojej nielegalnej działalności. Wobec braku transgranicznej wymiany informacji między odpowiednimi organami administracyjnymi oraz niespójnego stosowania przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy w całej Unii, grupy przestępcze mogą stosunkowo łatwo przenosić swoją działalność między państwami członkowskimi i unikać ścigania. Dlatego **grupa EPL wzywa do zintensyfikowania współpracy transgranicznej organów administracyjnych, by zapobiegać infiltracji legalnej gospodarki przez organizacje przestępcze i zwalczać taką infiltrację.** Czynności te powinny być podejmowane w uzupełnieniu już prowadzonej współpracy w zakresie egzekwowania prawa i współpracy sądowej między państwami członkowskimi.

Wprowadzenie pełnego publicznego rejestru beneficjentów rzeczywistych pozwoliłoby zapobiec nielegalnemu wykorzystywaniu podmiotów prawnych⁴. **Grupa EPL popiera wniosek Komisji z lipca 2021 r. dotyczący utworzenia unijnego Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (AMLA). Grupa EPL domaga się, aby przyszły AMLA wspierał krajowe organy nadzoru w doskonaleniu współpracy transgranicznej i wymiany danych, dzięki czemu ich działania będą bardziej skuteczne, oraz by nadzorował niektóre transgraniczne podmioty zobowiązane sektora finansowego obarczone największym ryzykiem.** Ponadto Unia musi zapewnić pełne zastosowanie unijnych przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu do kryptowalut, aby zapobiec ich ewentualnemu wykorzystaniu do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Wykorzystanie kryptowalut przez siatki przestępczości zorganizowanej jest coraz bardziej niepokojące ze względu na brak wspólnych ram regulacyjnych oraz z uwagi na poziom anonimowości, jaki oferują te produkty. W przypadku technologii

„block chain” istnieje już możliwość skutecznego śledzenia transakcji, **natomiast musimy poświęcić szczególną uwagę technologiom, które służą ukrywaniu źródeł środków finansowych, a także pośrednikom działającym na styku rynków kryptowalut i tradycyjnego systemu finansowego.**

Problem wykorzystywania kryptowalut nie ogranicza się do Europy. Dlatego Grupa EPL uważa, że UE powinna zainicjować oraz przeprowadzić dyskusji o utworzeniu wspólnych międzynarodowych ram wobec przeciwdziałania wykorzystywaniu kryptowalut do nielegalnych celów, wraz z podobnie nastawionymi państwami, jak USA, Australią oraz Zjednoczonym Królestwem. Oszustwa podatkowe to obszar, w którym szkodliwość przestępczości zorganizowanej jest szczególnie duża. Europejski Trybunał Obrachunkowy zwrócił ostatnio uwagę na niedociągnięcia w przepisach o kontrolach celnych oraz w ich stosowaniu, prowadzące do niedostatecznej harmonizacji, oceny ryzyka i wymiany informacji w całej Unii. Pozwala to organizacjom przestępczym defraudować dochody Unii i jej państw członkowskich.

Oszustwa związane z podatkiem od wartości dodanej (VAT) to kolejny istotny element nadużyć finansowych. W 2019 r. szacunkowy poziom strat podatku VAT wynosił 134 mld EUR⁵. Oszustwa związane z VAT, takie jak „oszustwa karuzelowe”, mają bezpośredni wpływ na budżet państw członkowskich, jak również na zasoby własne oparte na VAT, a zatem na strukturę dochodów Unii Europejskiej. **Grupa EPL ponownie podkreśla znaczenie cyfryzacji i wzmocnionej współpracy dla szybkiego zmniejszenia liczby oszustw związanych z VAT, w szczególności oszustw karuzelowych.** Większa współpraca między organami podatkowymi państw członkowskich, lepsza dostępność danych, cyfryzacja oparta na wspólnych standardach lub przepisach to jedyne możliwości zmniejszenia kosztów gospodarczych w postaci strat podatkowych, które są również częściowo pochodną przestępczości zorganizowanej. Grupa EPL

⁴ Transparency International (2020), „The EU must revamp its approach to asset recovery if it is serious about fighting corruption and money laundering” [UE musi zmienić podejście do odzyskiwania mienia, jeśli chce podjąć poważną walkę z korupcją i praniem brudnych pieniędzy], dostęp: https://transparency.eu/wp-content/uploads/2020/08/Asset_recovery_policy_brief.pdf

⁵ Komisja Europejska (2021), „VAT Gap in the EU” [Luka w podatku VAT w UE], dostęp: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd27de7e-5323-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en/>

oczekuje na wniosek ustawodawczy Komisji dotyczący nowelizacji systemu VAT, w tym umocnienia Eurofisc.

Aby zwiększyć skuteczność walki z **nadużyciami finansowymi naruszającymi interesy finansowe Unii**, grupa EPL wzywa do utworzenia **centralnej i inter-operacyjnej bazy danych na szczeblu unijnym, zawierającej wykaz wszystkich beneficjentów dotacji unijnych**, co znacznie ułatwi identyfikację oszustów i odzyskiwanie środków przez organy ścigania.

Kary za stosowanie praktyk korupcyjnych muszą być proporcjonalne do szkód dla praworządności w Unii Europejskiej, a jednocześnie muszą zniechęcać do korupcji w przyszłości. **Należy zachęcać państwa członkowskie do zwiększenia kar za korupcję w krajowym ustawodawstwie.**

Według Światowego Barometru Korupcji z 2021 r. 32% obywateli UE jest zdania, że zjawisko korupcji w ich kraju wzrosło. Kolejne 44% uważa, że pozostało ono na tym samym poziomie⁶. W 2017 r. Komisja Europejska ogłosiła, że zaprzestanie sporządzania Sprawozdania o zwalczaniu korupcji w UE, i wyjaśniła, że pierwsze (i jedyne) sprawozdanie z 2014 r. zapewniło niezbędne podstawy do dalszych prac. **Ponieważ jednak wydaje się, że od 2014 r. nastąpił wzrost korupcji w Unii Europejskiej, a na poziomie Unii nadal brakuje zharmonizowanych ram prawnych dotyczących zwalczania korupcji, grupa EPL opowiada się za tym, aby ponownie wprowadzono Sprawozdania o zwalczaniu korupcji w UE.** Trzeba lepiej ujednoczyć przepisy UE, by zwalczać korupcję na wszystkich szczeblach społeczeństwa w Unii. **Dlatego grupa EPL pilnie wzywa Komisję do oceny obecnych środków i w razie potrzeby do zaproponowania nowych przepisów.**

PRZYSZŁA ROLA AGENCJI I ORGANÓW UE

Jedną z najważniejszych agencji Unii Europejskiej zajmujących się zapobieganiem przestępczości zorganizowanej, reagowaniem na nią i jej zwalczaniem jest **Europol**. **Trwająca reforma mandatu tej agencji jeszcze bardziej zwiększy jej zdolność do wspierania państw członkowskich w walce ze zorganizowaną przestępczością transgraniczną, a zwłaszcza zezwoli Europolowi na wspieranie państw członkowskich w wykrywaniu osób powiązanych ze zorganizowanymi grupami przestępczymi wysokiego ryzyka oraz**

wprowadzi jasne zasady przetwarzania dużych zbiorów danych. Grupa EPL uważa również, że agencji należy powierzyć rozszerzoną rolę operacyjną i nadać jej status operacyjnej siły policyjnej. Będzie to wymagało zmiany traktatów, ale to sprawa zasadnicza, byśmy mieli agencję operacyjną mogącą wszczynać dochodzenia w sprawie transgranicznych przestępstw popełnianych przez zorganizowane grupy przestępcze, stanowiących poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Unii, oraz skutecznie wspierać państwa członkowskie w dochodzeniach w sprawie przestępczości zorganizowanej. Europol musi dysponować wystarczającymi zasobami ludzkimi i finansowymi do realizacji swoich obecnych i przyszłych zadań.

Równie ważne jest **wzmocnienie Eurojustu w celu ułatwienia prowadzenia dochodzeń w sprawie przestępstw popełnianych przez zorganizowane siatki przestępcze oraz ułatwienia ścigania tych przestępstw.** Namierzanie przywódców takich siatek przestępczych w celu ich rozbicia będzie wymagało większych zasobów i ściślejszej współpracy transgranicznej.

Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (CEPOL) odgrywa ważną rolę w zapewnianiu funkcjonariuszom policji fachowej wiedzy i niezbędnych umiejętności do stawiania czoła zmieniającym się wyzwaniom związanym z przestępczością zorganizowaną.. Grupa EPL wzywa zatem organy ścigania w całej Unii do korzystania ze szkoleń prowadzonych przez tę agencję.

Zarówno Prokuratura Europejska (EPPO), jak i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) odgrywają kluczową rolę w prowadzeniu dochodzeń w sprawie przestępstw przeciwko interesom finansowym UE, w tym nadużyć finansowych, korupcji i niewłaściwego wykorzystania funduszy UE, oraz w ich ściganiu. Dlatego grupa EPL zachęca wszystkie państwa członkowskie do dołączania do EPPO.

Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje to, że Komisja zamierza rozszerzyć mandat **Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA)**, by agencja ta mogła odgrywać ważniejszą rolę w identyfikowaniu obecnych i przyszłych wyzwań związanych z nielegalnymi

⁶ Transparency International (2021), „Global Corruption Barometer European Union 2021: Citizens views and experiences of corruption” [Światowy Barometr Korupcji w Unii Europejskiej w 2021 r.: opinie i doświadczenia obywateli dotyczące zjawiska korupcji], dostęp: https://images.transparencycdn.org/images/TI_GCB_EU_2021_web_2021-06-14-151758.pdf

substancjami odurzającymi w UE oraz w eliminowaniu tych wyzwań.

Zwiększenie roli istniejących już agencji, a także zapewnienie państwom członkowskim wsparcia operacyjnego z ich strony, będzie miało kluczowe znaczenie dla wspólnego zwalczania przestępczości zorganizowanej w Unii. Grupa EPL wzywa zatem Komisję do zapewnienia pełnego wdrożenia odpowiednich rozporządzeń oraz do regularnego przeglądu funkcjonowania współpracy między wspomnianymi agencjami a państwami członkowskimi, a w stosownych przypadkach do przedstawienia wniosków mających na celu zapewnienie dobrze funkcjonującej współpracy między organami sądowymi i organami ścigania. Ponadto istotne jest, aby agencje miały odpowiednie zasoby ludzkie i finansowe do realizacji swoich zadań.

Europol prowadzi operację Sentinel, w celu zwalczania nadużyć finansowych przeciwko unijnemu Funduszowi Odbudowy po pandemii COVID-19. W operację zaangażowane są EPPO, Eurojust i OLAF. **Grupa EPL w pełni popiera tę operację w dążeniu do zapewnienia kontynuacji działań, których celem jest wspieranie państw członkowskich w naprawie negatywnych skutków gospodarczych i społecznych pandemii w ramach inicjatywy NextGenerationEU. Środki przeznaczone na ten cel nie powinny trafiać do przestępców** Należy tworzyć podobne operacje w celu ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej.

Nowelizacja dyrektywy w sprawie broni palnej z 2017 r.⁷ obejmowała m.in. przepisy dotyczące wysokiego ryzyka związanego z przerabianiem broni akustycznej i innych rodzajów broni na amunicję ślepą w prawdziwą broń palną. Jednak państwa członkowskie nie w pełni transponowały i wdrożyły tę dyrektywę. **Grupa EPL oczekuje, że Komisja zapewni pełne wdrożenie dyrektywy w sprawie broni palnej, a zwłaszcza przepisów o przerabianiu broni na amunicję ślepą w broń palną⁸.**

WYKORZYSTYWANIE DANYCH

Przetwarzanie danych to nieodłączny element codziennej pracy organów ścigania i organów sądowych. **Ramy z Prüm** są ważnym narzędziem transgranicznej współpracy organów ścigania, ponieważ zautomatyzowana wymiana odcisków palców, danych rejestracyjnych pojazdów i danych DNA ułatwiła zwalczanie

przestępczości zorganizowanej. Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie wizerunków twarzy w analizie śledczej, **grupa EPL popiera rozszerzenie ram z Prüm w celu uwzględnienia wizerunków twarzy i innych kategorii danych**, i z zadowoleniem przyjmuje wniosek ustawodawczy przedstawiony przez Komisję w tym zakresie. Należy wspierać dalszy dialog na temat potrzebnych kategorii danych oraz wspólnych definicji.

Siatki przestępcze wykazały się elastycznością w dostosowywaniu swoich metod działania do zmieniających się warunków, zwłaszcza w kontekście pandemii COVID-19. Organy ścigania nie są tak elastyczne, ponieważ wszelkie wprowadzane przez nie środki muszą być zgodne z wymogami prawnymi. Wymogi te, które są podstawą działań organów ścigania – i których muszą one przestrzegać – powinny umożliwiać im pewną elastyczność wobec współcześnie zmieniających się wyzwań, aby wyprzedzać działania siatek przestępczych. **Z tego powodu grupa EPL popiera wniosek Komisji dotyczący kodeksu współpracy policyjnej („Police Cooperation Code”), ponieważ usprawni on istniejące instrumenty UE i zmniejszy fragmentację transgranicznych ram prawnych dotyczących współpracy policyjnej.** Niezwykle ważne jest, aby organy ścigania otrzymały niezbędne narzędzia dochodzeniowe do zwalczania transgranicznej przestępczości zorganizowanej. W tym względzie grupa EPL popiera stworzenie podstawy prawnej do działań policyjnych typu „dragnet” w nowym kodeksie współpracy policyjnej.

Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił szybki rozwój technologii rozpoznawania twarzy i sztucznej inteligencji, które mogą dostarczyć organom ścigania dodatkowych narzędzi do identyfikacji i monitorowania przestępców oraz działalności przestępczej. W tym względzie grupa EPL z dużym zadowoleniem przyjmuje **wzmocniony mandat Europolu, który upoważni tę unijną agencję do prowadzenia projektów z zakresu badań naukowych i innowacji** w celu wsparcia rozwoju algorytmów i konkretnych narzędzi egzekwowania prawa. Należy poprawić **zdolności innowacyjne Unii na wszystkich poziomach**, ponieważ dzięki temu będzie ona mniej zależna

⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/853 z dnia 17 maja 2017 r. zmieniająca dyrektywę Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni.

⁸ Niemniej wdrożenie musi być proporcjonalne i nie może rzutować na posiadanie broni na podstawie pozwolenia (np. do celów łowieckich lub sportowych).

od oprogramowania opracowanego w państwach trzecich. Ponadto możliwe będzie zapewnienie **zgodności tych innowacji z wysokimi standardami prawnymi UE**. Wykorzystywanie technologii cyfrowych umożliwiło przestępcom prowadzenie szerszej działalności, ponieważ oferuje ona większą anonimowość i utrudnia organom ścigania wykrywanie przestępców. Grupa EPL uważa, że w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości zorganizowanej należy umożliwić stosowanie **najnowocześniejszych narzędzi technologicznych, w tym prognozowania przestępczości („predictive policing”)**, z odpowiednimi zabezpieczeniami zapewniającymi poszanowanie podstawowych praw i wolności.

W czasach, gdy we wszystkich dochodzeniach dotyczących przestępczości zorganizowanej wykorzystuje się dane, odpowiednie organy powinny otrzymać do nich dostęp. Ze względu na transgraniczny charakter internetu odpowiednie dane są często przechowywane w innej jurysdykcji niż ta, w której popełniono przestępstwo lub w której znajduje się sprawca. Umowy o wzajemnej pomocy prawnej oraz europejski nakaz dochodzeniowy nie spełniają już potrzeb organów ścigania w zakresie dostępu do danych, ponieważ procedury są długotrwałe, a odpowiednie dane są często usuwane, zanim dostawca otrzyma wniosek o ich zabezpieczenie lub przedstawienie. W związku z tym **grupa EPL wzywa do szybkiego zakończenia przeciągających się negocjacji w sprawie pakietu dotyczącego dowodów cyfrowych**, który zapewni organom ścigania i organom sądowym narzędzia pozwalające na znacznie szybsze uzyskanie odpowiednich danych związanych z przestępstwem. Grupa EPL zwraca uwagę na prowadzone w Radzie dyskusje dotyczące dalszych działań w zakresie **zatrzymywania danych** i wzywa **Komisję do przedstawienia propozycji możliwych rozwiązań, które zaspokoją potrzeby organów ścigania i organów sądowych, a jednocześnie będą zgodne z orzecznictwem TSUE** w tej sprawie.

Kolejnym wyzwaniem wymagającym uwagi jest **coraz częstsze wykorzystywanie przez zorganizowane grupy przestępcze technologii służących wzmocnieniu ochrony prywatności**, takich jak pełne szyfrowanie transmisji i „trasowanie cebulowe” („onion routing”), w celu ukrycia przestępstw i tożsamości w internecie. Grupa EPL popiera środki mające zwiększyć cyberbezpieczeństwo oraz zapewnić ochronę prywatności i danych w internecie. Jednocześnie grupa uważa, że należy

wprowadzić „zasadę równości stron”, i dlatego wzywa Komisję do oceny, czy można znaleźć rozwiązanie regulacyjne zapewniające zgodny z prawem i ukierunkowany dostęp organów ścigania do potrzebnych danych, przy jednoczesnym zagwarantowaniu przestrzegania praw podstawowych. Ponadto grupa EPL wzywa państwa członkowskie do zapewnienia ich **właściwym organom wystarczającego sprzętu, w tym rozwiązań technologicznych, wiedzy specjalistycznej i szkoleń**, aby mogły one wykonywać swoje zadania i uzyskiwać **legalny dostęp do zaszyfrowanych informacji** związanych z przestępczością zorganizowaną. Jeśli chodzi o szkolenia, organy ścigania powinny również **korzystać z wiedzy fachowej CEPOL-u**.

SIATKI PRZESTĘPCZE WYSOKIEGO RYZYKA

Coraz częstszym problemem, z którym boryka się wiele państw członkowskich, są **siatki przestępcze wysokiego ryzyka**, zwłaszcza organizacje mafijne, etniczne i rodzinne oraz inne ustrukturyzowane siatki, których działalność obejmuje korupcję, akty przemocy, handel narkotykami, ludźmi i bronią oraz pranie pieniędzy. Wiele z tych siatek tworzy również równoległe systemy prawne i kodeksy honorowe, które ograniczają prawa i wolności innych osób, w szczególności dziewcząt i kobiet.

Europol poinformował również o działalności siatek przestępczych wysokiego ryzyka w obszarze handlu ludźmi i ich wykorzystywaniu. Większość zgłoszonych przypadków pochodziła z Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Rumunii i Słowacji⁹. **Grupa EPL potępia wykorzystywanie dzieci do transgranicznej działalności przestępczej i wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia instytucji ochrony dzieci, aby zapobiegać rekrutowaniu i wykorzystywaniu nieletnich przez siatki przestępcze, w tym klany rodzinne, do żebractwa, przestępczości, przemocy na tle seksualnym lub zawierania fikcyjnych małżeństw. Grupa EPL wzywa państwa członkowskie do wykrywania takich przypadków.** Wciąż kwestią kluczową jest zapewnienie jak najwcześniejszej identyfikacji zwerbowanych ofiar siatek przestępczych. Istotnym krokiem w tym

⁹ Europol (2018), „Criminal networks involved in the trafficking and exploitation of underage victims in the EU” [Siatki przestępcze zajmujące się handlem nieletnimi ofiarami i ich wykorzystywaniem w UE], dostęp: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/23-11_report_child_trafficking.pdf, s. 30-31

zakresie jest przyszła możliwość prowadzenia bezpośredniej wymiany informacji przez Europol z podmiotami prywatnymi w celu zwalczania rozpowszechniania materiałów przedstawiających niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych. Ponadto właściwe organy w państwach członkowskich muszą ściśle ze sobą współpracować, aby przeciwdziałać metodom działania stosowanym przez klany rodzinne. Wykorzystują one zasięg geograficzny swoich siatek w kilku państwach członkowskich lub nawet poza UE do przetrwania małych dzieci w celu ułatwienia przestępstw i ukrycia ich tożsamości¹⁰.

W związku z tym grupa EPL uważa również, że brak zdecydowanego przeciwdziałania zmuszaniu do żebractwa, przyczynia się do utrzymywania przepływów zysków dla siatek przestępczych i potęguje zjawisko wykorzystywania osób i dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji. Grupa EPL wzywa zatem Komisję do przedstawienia wspólnych środków mających na celu położenie kresu przymusowemu żebractwu w Unii.

Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady, w której określono działania ukierunkowane na siatki przestępcze wysokiego ryzyka jako priorytet cyklu polityki unijnej dotyczącej zorganizowanej i poważnej przestępczości międzynarodowej/EMPACT na lata 2022-2025¹¹, ponieważ przyczyni się to do poprawy i zacieśnienia współpracy w zwalczaniu przestępców wysokiego ryzyka przez właściwe organy w państwach członkowskich, instytucje i agencje Unii, a także państwa trzecie. Oprócz wsparcia, jakiego Europol udziela w dochodzeniach już prowadzonych przez państwa członkowskie, **należy utworzyć w Europolu specjalną jednostkę ukierunkowaną na działalność siatek przestępczych wysokiego ryzyka** w celu gromadzenia wiedzy i doświadczenia w identyfikacji i zwalczaniu tego rodzaju siatek.

Ponadto grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przestępstwa przeciwko środowisku naturalnemu są również priorytetem w cyklu polityki unijnej/EMPACT na lata 2022-2025, ponieważ wiele siatek przestępczych jest zaangażowanych w składowanie odpadów chemicznych pochodzących z produkcji narkotyków syntetycznych oraz w nielegalny handel odpadami, zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych. W tym względzie grupa EPL wzywa do zwiększenia czujności i do działań na rzecz zwalczania przestępstw przeciwko środowisku.

Zorganizowana przestępczość przeciwko

mieniu potęguje poczucie braku bezpieczeństwa wśród zwykłych obywateli Unii. W analizie zleconej przez Parlament Europejski podkreślono, że państwa członkowskie muszą przyjąć całościowe podejście, „które pozwoli ograniczyć możliwości popełniania przestępstw oraz zapobiegać im i je kontrolować”¹². **W tym względzie grupa EPL zachęca, by na szczeblu Unii podejmowano więcej działań, na przykład przez stworzenie wspólnych baz danych dotyczących mienia wysokiej wartości, takiego jak pojazdy lub łodzie motorowe, co umożliwiłoby organom ścigania, i agencjom celnym w państwach członkowskich, identyfikację skradzionych towarów.** To z kolei przełoży się na większą liczbę aktów oskarżenia i pozwoli zwiększyć poczucie bezpieczeństwa wśród obywateli.

Komisja Europejska uznała broń palną za „siłę napędową przestępczości zorganizowanej w Europie”¹³. Nowelizacja dyrektywy w sprawie broni palnej z 2017 r.¹⁴ obejmowała m.in. przepisy dotyczące wysokiego ryzyka związanego z przerabianiem broni akustycznej i innych rodzajów broni palnej na amunicję ślepą w prawdziwą broń palną. Jednak państwa członkowskie nie w pełni transponowały i wdrożyły tę dyrektywę. **Grupa EPL oczekuje, że Komisja zapewni pełne wdrożenie dyrektywy, a w szczególności przepisów dotyczących broni na amunicję ślepą przerobionych na broń palną**¹⁵. Ponadto grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje i popiera środki przedstawione w sporządzonym przez Komisję Planie działania UE w sprawie

¹⁰ Europol (2018), „Criminal networks involved in the trafficking and exploitation of underage victims in the EU” [Siatki przestępcze zajmujące się handlem nieletnimi ofiarami i ich wykorzystywaniem w UE], dostęp: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/23-11_report_child_trafficking.pdf, s. 32

¹¹ ERada Europejska (2021), „Konkluzje Rady w sprawie ustalenia priorytetów UE dla EMPACT na lata 2022-2025 w zakresie zwalczania poważnej i zorganizowanej przestępczości”, 12 maja 2021 r., 8665/21, dostęp: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/pl/pdf>

¹² Parlament Europejski (2020) „Organised Property Crime in the EU” [Zorganizowana przestępczość przeciwko mieniu w UE], dostęp: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/656042/IPOL_STU\(2020\)656042_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/656042/IPOL_STU(2020)656042_EN.pdf)

¹³ Komisja Europejska (2022), „Trafficking in firearms” [Nielegalny handel bronią palną], dostęp: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security/organised-crime-and-human-trafficking/trafficking-firearms_en

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/853 z dnia 17 maja 2017 r. zmieniająca dyrektywę Rady 91/477/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni.

¹⁵ Niemniej wdrożenie to musi być proporcjonalne i nie może rzutować na dostęp do broni na podstawie pozwolenia (np. do celów łowieckich lub sportowych).

nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025.

SKUTECZNA KONTROLA GRANIC

Broń, substancje odurzające, inne nielegalne towary oraz ludzie, w tym dzieci, są rutynowo przemywane do UE i stanowią podstawę dochodów siatek przestępczych. **Skuteczniejsza kontrola na granicach zewnętrznych UE, w tym systematyczne kontrole z użyciem odpowiednich systemów informacyjnych, zwłaszcza systemu wjazdu/wyjazdu oraz systemu Eurodac, jest niezbędna do wykrywania przemytu i zapobiegania mu, a tym samym do znacznego osłabienia siatek przestępczych.** W tym względzie konieczna jest lepsza współpraca wywiadowcza między państwami członkowskimi, krajami trzecimi i agencjami UE, również na nieformalnych forach wymiany danych wywiadowczych, aby skutecznie zapobiegać przemytowi i nielegalnemu handlowi oraz zwalczać je.

Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje wersję przekształconą kodeksu granicznego Schengen, przedstawioną przez Komisję 14 grudnia 2021 r. **Grupa EPL będzie dążyć do stworzenia skonsolidowanego kodeksu granicznego Schengen, skutecznie zapobiegającego wjazdowi obywateli państw trzecich stanowiących poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego lub porządku publicznego Unii Europejskiej.**

Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący aktualizacji dyrektywy 2004/82/WE w sprawie danych pasażerów przekazywanych przed podróżą. Jest ona ważnym narzędziem w walce z przemytem i handlem ludźmi, a także wzywa do uwzględnienia w szczególności przemytu i handlu małoletnich bez opieki. Trybunał Obrachunkowy stwierdził niedawno niedociągnięcia w udziale państw członkowskich, zwłaszcza w odniesieniu do wymiany danych i informacji, co ma wpływ na działania Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) w zakresie zabezpieczenia granic zewnętrznych UE. Należy wyeliminować te niedociągnięcia, aby Agencja mogła skuteczniej wypełniać swoje zadania. **Frontex jest kluczową agencją UE i należy ją dalej wzmacniać, w szczególności pod względem personelu, aby stawić czoła rosnącej presji na granicach zewnętrznych. Dlatego grupa EPL w pełni popiera utworzenie do 2027 r. stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, liczącej 10 tys. osób.** Biorąc pod uwagę rosnącą

odpowiedzialność i coraz większe wymagania Agencji w coraz bardziej złożonym kontekście geopolitycznym, Komisja powinna przedstawić wytyczne dotyczące tych zmieniających się wyzwań w celu zapewnienia wsparcia pracującym dla nas funkcjonariuszy.

Zasadnicze znaczenie będzie miała poprawa współpracy transgranicznej w zakresie kontroli granicznych oraz zwalczania siatek przemytu ludzi i handlu ludźmi. Należy usprawnić współpracę – zarówno w UE, jak i z państwami trzecimi – w prowadzeniu dochodzeń, identyfikacji i ścigania przestępstw, aby móc namierzać przywódców siatek przestępczych i nakładać na nich kary, które z kolei służą jako czynnik odstrasżający dla nowych członków. W tym kontekście grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje przedstawioną przez Komisję strategię zwalczania handlu ludźmi (na lata 2021–2025) i wzywa państwa członkowskie do zwiększenia starań w zakresie przeciwdziałania przestępstwom związanym z nielegalnym handlem i przemytem.

Swoboda przemieszczania się to jedno z praw podstawowych przyznanych obywatelom Unii i jedno z największych osiągnięć Unii Europejskiej. **Ochrona swobody przemieszczania się wiąże się z jej ograniczeniem w odniesieniu do osób, które jej nadużywają.** Należy ułatwić państwom członkowskim wydalenie obywateli UE uznanych za winnych popełnienia przestępstw na terytorium danego państwa członkowskiego oraz ułatwić zakazywanie im ponownego wjazdu. Wymaga to zmiany traktatu, lecz jest konieczne, aby zapobiec nadużywaniu swobody przemieszczania się przez przestępców. **Ponadto obywatele UE skazani za przestępstwo w jednym państwie członkowskim powinni co do zasady odbywać karę pozbawienia wolności w państwie, którego są obywatelami.** Wymaga to zaktualizowania decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW¹⁶.

Siatki przestępczości zorganizowanej często wykorzystują sfałszowane lub zmienione dokumenty podróży, w tym paszporty, krajowe dowody tożsamości, wizy Schengen i dokumenty pobytowe, aby przemycać ludzi do Unii Europejskiej.

¹⁶ Decyzja ramowa Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonania tych wyroków w Unii Europejskiej.

Przyjęte w 2019 r. unijne przepisy¹⁷ mające na celu dalszą harmonizację dowodów tożsamości i dokumentów pobytu wydawanych przez państwa członkowskie oraz wzmocnienie ich bezpieczeństwa ułatwią walkę z przestępstwami przeciwko wiarygodności dokumentów. Ponadto utworzenie wspólnego repozytorium danych umożliwiających identyfikację oraz detektora wielokrotnych tożsamości („Multiple-Identity-Detector”), przyczyni się do znacznego zwiększenia możliwości policji i straży granicznej w identyfikacji obywateli państw trzecich oraz wykrywaniu oszustw dotyczących tożsamości. Konieczne są jednak **dalsze działania, by skutecznie zapobiegać przestępstwom przeciwko wiarygodności dokumentów**. Państwa członkowskie muszą **zapewnić swoim właściwym organom wystarczające zasoby do identyfikacji i ścigania oszustw dotyczących tożsamości i przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów oraz im zapobiegania**. Ponadto **państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich przepisy krajowe przewidywały odpowiednie kary**, zarówno za fałszowanie i podrabianie dokumentów tożsamości, jak i za posługiwanie się takimi dokumentami. Do 2023 r. należy ustanowić nowe europejskie systemy informacyjne i zapewnić ich interoperacyjność, a także przeprowadzić przegląd istniejących baz danych UE. **Grupa EPL w szczególności podkreśla znaczenie jak najszybszego zakończenia przeglądu bazy danych Eurodac**.

Oprócz działań przeciwko fałszowaniu dokumentów i nielegalnemu wjazdowi na terytorium Unii grupa EPL ponawia apel o **zlikwidowanie tzw. „złoty ch w iz” i „programów obywatelstwa dla inwestorów”, które nadal stosuje wiele państw członkowskich**, ponieważ są one często wykorzystywane przez zorganizowane grupy przestępcze spoza Unii do ułatwiania prania pieniędzy, korupcji i uchylania się od opodatkowania.

ZWIĘKSZONA WSPÓŁPRACA MIĘDZY PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI I Z PAŃSTWAMI TRZECIMI

Współpraca transgraniczna między organami ścigania państw członkowskich okazała się nieoceniona podczas pandemii COVID-19. Aby wspierać bliższą współpracę i pomagać uczestniczącym w niej funkcjonariuszom w ich pracy, należy dalej promować i rozszerzać - zainspirowany programem Erasmus - program wymiany funkcjonariuszy policji zarządzany przez CEPOL. Dotychczasowa współpraca między

niektórymi państwami członkowskimi może być źródłem doświadczeń dla dalszych wspólnych działań. Aby wykazać europejską wartość dodaną, należy opracować wspólny identyfikator operacyjny.

Sukcesy operacji „Trojan Shield”¹⁸ oraz skuteczne wspólne dochodzenia policji niderlandzkiej i francuskiej wspieranych przez Europol i Eurojust – obejmujące włamanie do zaszyfrowanej sieci telefonicznej szeroko wykorzystywanej przez siatki przestępcze („Encrochat”) – świadczą o znaczeniu dalszej ścisłej współpracy policyjnej i sądowej między państwami członkowskimi oraz z partnerami międzynarodowymi, a także ze Zjednoczonym Królestwem po jego wystąpieniu z UE.

Wymiana danych i istotnych informacji między właściwymi organami państw członkowskich i odpowiednich krajów trzecich jest niezbędnym elementem skutecznej współpracy w zakresie zapobiegania przestępstwom transgranicznym popełnianym przez grupy zorganizowane, wykrywania takich przestępstw, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie oraz ich ścigania. W tym względzie grupa EPL ubolewa, że w ostatnich latach współpraca operacyjna między odpowiednimi agencjami unijnymi, jak również właściwymi organami krajowymi i państwami trzecimi była utrudniona. Wynika to z faktu, że zasady określone w obowiązujących przepisach Unii dotyczących ochrony danych, a także orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE, utrudniły Unii zawieranie umów międzynarodowych z państwami trzecimi w tej dziedzinie.

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1157 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie poprawy zabezpieczeń dowodów osobistych obywateli Unii i dokumentów pobytowych wydawanych obywatelom Unii i członkom ich rodzin korzystającym z prawa do swobodnego przemieszczania się (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 67.

¹⁸ Operacja „Trojan Shield/OTF Greenlight” jest jak dotąd jedną z największych i najbardziej skomplikowanych operacji organów ścigania w walce z działalnością przestępczą opartą na komunikacji szyfrowanej. W tej wspólnej operacji amerykańskie FBI, policja holenderska, policja szwedzka, amerykańska Agencja ds. Egzekwowania Przepisów dotyczących Narkotyków i organy ścigania z 16 innych krajów, wspierane przez Europol, stworzyły, a następnie prowadziły firmę sprzedającą urządzenia kryptograficzne, z których korzystało ponad 300 siatek przestępczych w ponad 100 krajach. Na podstawie analizy ponad 27 milionów uzyskanych wiadomości w maju i czerwcu 2021 r. na całym świecie przeszukano ponad 700 domów i aresztowano ponad 800 osób, przejęto ogromne ilości środków odurzających i broni palnej oraz zabezpieczono środki pieniężne w różnych walutach o równowartości 48 mln USD <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/800-criminals-arrested-in-biggest-ever-law-enforcement-operation-against-encrypted-communication>

UE musi mieć takie przepisy o ochronie danych, które uwzględniają również pilną potrzebę ściślejszej współpracy między państwami członkowskimi mającej na celu ochronę jej obywateli i zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego. **Istotne jest, aby Europol nadal prowadził wymianę danych osobowych z państwami trzecimi w kontekście przestępczości zorganizowanej.**

Grupa EPL z zadowoleniem przyjmuje zatem **przyjęcie w czerwcu 2021 r. pierwszej decyzji Komisji stwierdzającej odpowiedni stopień ochrony na mocy dyrektywy o ochronie danych w sprawach karnych w odniesieniu do Zjednoczonego Królestwa**¹⁹, ponieważ decyzja ta pozwala na kontynuowanie przekazywania danych osobowych w celu zwalczania przestępczości zorganizowanej. Grupa EPL odnotowuje zaawansowane negocjacje w sprawie umowy międzynarodowej z Nową Zelandią, która umożliwi Europolowi wymianę danych osobowych z tym państwem. Jednocześnie grupa **ubolewa**, że w ciągu ostatnich trzech lat osiągnięto **znikome lub zerowe postępy** w negocjacjach dotyczących podobnych umów z **ośmioma krajami regionu Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej**²⁰, a **zwłaszcza z Izraelem.**

W niektórych państwach członkowskich, takich jak Holandia i Szwecja, nastąpił wzrost wskaźnika zabójstw, w szczególności z powodu wzrostu liczby zabójstw z użyciem broni palnej²¹. Nielegalna broń palna jest przemykana do Unii Europejskiej głównie z Bałkanów Zachodnich, Ukrainy i Mołdawii²². **Aby przerwać ten obieg, trzeba zwiększyć zdolności operacyjne odpowiednich agencji w tych państwach trzecich oraz usprawnić współpracę i wymianę informacji.**

Jak wspomniano, większość członków siatek przestępczych działających wewnątrz Unii pochodzi z Bałkanów Zachodnich, Europy Wschodniej lub Afryki Północnej. **Państwa trzecie, które należą do Partnerstwa Wschodniego lub mają status krajów kandydujących do członkostwa w UE, muszą zintensyfikować zwalczanie siatek przestępczych i rekrutacji nowych członków.** Z kolei UE powinna wspierać państwa trzecie w zwalczaniu zorganizowanych siatek przestępczych zgodnie z zasadą „więcej za więcej”.

Handel ludźmi jest przestępstwem bardzo często mającym charakter międzynarodowy i transgraniczny, rodzącym wyzwania pod względem wykrywania, badania, gromadzenia dowodów, jurysdykcji,

ekstradycji i wzajemnej pomocy prawnej. **Grupa EPL wzywa zatem państwa członkowskie do zacieśnienia wzajemnej współpracy, jak również współpracy z agencjami UE, w szczególności z Europolem i Eurojustem.** W tym względzie grupa EPL oczekuje na wspólne ramy prawne skutecznego przekazywania postępowań karnych między państwami członkowskimi, przewidywane na drugą połowę 2022 r. Ponadto **grupa EPL podkreśla, że ścisła współpraca i bliskie kontakty z państwami trzecimi mają kluczowe znaczenie dla zapobiegania handlowi ludźmi, rozbijania siatek handlu ludźmi i przemytu oraz ścigania osób odpowiedzialnych za te praktyki.** Grupa EPL będzie uważnie śledzić pełne wdrożenie Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy”.

WNIOSKI

Odpowiedzialność za bezpieczeństwo narodowe spoczywa przede wszystkim na państwach członkowskich, jednak zagrożenia dla UE ze strony przestępczości zorganizowanej wymagają wspólnej europejskiej reakcji. Działalność transgranicznych siatek przestępczych stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej.

Kluczowym środkiem zwalczania przestępczości zorganizowanej jest przerwanie modelu biznesowego siatek przestępczych oraz zapewnienie nieopłacalności przestępstw. Będzie to wymagało kompleksowego podejścia, opartego na śledzeniu przepływu pieniędzy, umożliwiającego zamrażanie aktywów i

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia decyzji ramowej Rady 2008/977/WSiSW, Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 89.

²⁰ Maroko, Algieria, Tunezja, Egipt, Jordania, Liban i Turcja.

²¹ Flamandzki Instytut Pokoju (2021), „Targeting Gun Violence & Trafficking in Europe” [Zwalczanie przemocy z użyciem broni palnej i handlu bronią palną w Europie], dostęp: <https://vlaamsvredesinstituut.eu/wp-content/uploads/2021/12/TARGET-OnlineVersion.pdf>, s. 29

²² Komisja Europejska (2020), komunikat Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania UE w sprawie nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025”, 24 lipca 2020 r., COM(2020)0608 final, s. 2 i 4.

konfiskowanie mienia oraz namierzanie przywódców siatek przestępczych. Ponadto Unia musi zintensyfikować walkę z korupcją, gdyż stanowi ona realne zagrożenie dla praworządności i demokracji w Unii Europejskiej.

Istniejące agencje i organy, takie jak Europol, Eurojust, EPPO i OLAF, odgrywają główną rolę w prowadzeniu dochodzeń w sprawie przestępstw przeciwko interesom finansowym Unii Europejskiej i ściganiu takich przestępstw, a także we wspieraniu państw członkowskich w prowadzonych przez nie dochodzeniach i ściganiu przestępstw. Należy zapewnić agencjom i organom odpowiednie środki finansowe, zasoby ludzkie i ramy legislacyjne, aby mogły skutecznie realizować swoje zadania.

Oprócz narzędzi operacyjnych i współpracy transgranicznej organów ścigania państw członkowskich, Unia Europejska potrzebuje rzeczywistych, operacyjnych i sprawnie działających sił policyjnych, które uzupełnią pracę państw członkowskich. Należy wprowadzić niezbędne przepisy i uregulowania umożliwiające walkę z przestępczością zorganizowaną.

Jednym z najważniejszych zadań UE jest zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony jej obywateli. Grupa EPL jest jedyną siłą polityczną, która może zapewnić kompleksową politykę zwalczania przestępczości zorganizowanej. Celem grupy EPL jest zapewnienie, aby obywatele Unii Europejskiej byli chronieni przed zagrożeniami ze strony przestępczości zorganizowanej i siatek przestępczych.